

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond : 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pro Fide et pro Papa

(+) *Praznicul mare și luminat din 10 Febr. c., dela Vatican (s'a cetit Decretul privitor la mucenicia și cauza muceniciei Fericiților Iohn Card. Fisher și Toma More) a prilejit un moment de sfântă reculegere creștinească pentru toată lumea de bine. Figurile mărețe ale celor doi eroi ai credinții neînfricate și neînfrinte evocă vremuri de lacrimi și sânge de acum patru veacuri. Capriciile sacrilege ale Suveranului englez libidinos Henric VIII, care se declară, proprio Marte, cap al bisericii din Anglia, numai să-și poată „legitima“ astfel despărțirea de Ecaterina de Aragonia, în pofida Papii ce nici voia să audă de o așa neleguire, provoacă o furtună cumplită în tot pământul lui Albion numit „zestrea Maicii Sfinte“ și „patrimoniul Sf. Petru“ de sf. Beda Venerabilul. Asta pentru că încreștinarea Țării în fruntea căreia stătea desfrinatul încoronat era opera Sf. Gregoriu cel Mare, Papa Romii, săvârșită prin Sf. Augustin și călugării săi benedictini cam cu o mie de ani mai în urmă. În zilele acelea de întunec și prăpăd, de acum patru sute de ani, sumedenie de dreptoredincioși plătesc cu capul curajul de a se alipi de Sf. Părinte în alternativa categorică: Regele da, Papa ba. Leo XIII a trecut 54 atari mărturisitori-mucenici în catastihul Fericiților, iar actualul Pontific Roman 139, ori mai bine zis : 140, socotind aci și pe fer. Ogilvie din Scoția.*

1. **IOHN FISHER** s'a născut în 1469. Studiază teologia la Cambridge și e o glorie a academiei teologice de acolo. Scrie mult și bine împotriva rățăcirilor lui Luther și ocupă loc de cinste între cei mai valoroși apologeti din acele timpuri. Suflet delicat și evlavios, e văzut de multe ori lacrimând în decursul Sf. liturghii. Se roagă mult și se mortifică fără milă. Darnic cu alții, e sgârțit numai cu sine. Ca episcop de Rochester e acuzat de necredință față de rege și aruncat în temniță. Toate capacitările de a se împăca cu situația creată de pasul păcătos al Suveranului rămân zadarnice. Pălăria de cardinal îi vine dela Paul III în prisoare. Nu i-se mai dă însă. În schimb i-se anunță altceva: osândă la moarte de rușine a trădătorilor, schimbată „preagratios“ de rege cu tăierea capului. Ceeace s'a și întâmplat în 22 Iunie 1535. Înainte de a urca eșafodul, arhiercul-mucenic și-a mai aruncat odată ochii asupra Scripturii și a nimerit cuvintele dela Ioan: *Eu te-am preamărit pe pământ; lucrul ce mi-ai dat să fac am săvârșit: și acum preamărește-mă Părinte... După care reînviindu-și mărturisirea crezului și recitând Doxologia și Psalmul: In te, Domine, speravi... și-a plecat capul sub barda călăului.*

2. **TOMA MORE** vede lumina zilei în anul 1478. Excepțional de inteligent, e forte încă de tânăr în greacă și latină. La Oxford studiază literile, la Londra dreptul. Pasionat și de probleme religioase, adâncește paralel și filosofia și teologia. În toată vremea rămânând model de viață creștină. Deși mirean, recitează zilnic orele canonice; ascultă sf. liturghie și se împărtășește cât mai des cu puțință, trupul într'aceea mortificându-și-l cu aspră cămașă de cazne. Calitățile alose de cari dă dovadă îl ridică la cinstea de mare cancelar al Mării Britanii. În această demnitate fiind, e pus să aleagă între drept și forță, morală și păcat. Și alegerea e de prevăzut: se dă de partea Papei și a dreptei credințe. Dar printr'asta și-a subscris sentința de moarte sălnică. Plânsetele copiilor (3 fetițe și un băiat), insistențele nevastei și stăruințele prietenilor s'au sfărâmat neputincioase de statornicia autorului mult cetitei opere „Utopia“. Treptele eșafodului le-a urcat

Drepturi și datorii

Insemnări pentru iubitorii de discuțiuni inutile și nechibzuite

(=). Mitropolitul Blajului n'a fost, în trecut, numai Păstorul sufletesc al credincioșilor săi. El a stat la cârma vieții românești din Ardeal privită în întregul ei, sub raport spiritual și național deopotrivă. Și, dată fiind situația politică în care ne găsim, el avea rolul de comandant al unei oștiri în permanentă luptă pentru afirmarea dreptului ei la viață, față de puterea uzurpatoare și impilatoare a stăpânilor de atunci.

Era firesc deci, că desemnarea persoanei potrivite pentru această slujbă făcea să vibreze întreg sufletul nației noastre. Era o problemă care punea în mișcare întreaga pânză a intereselor și țelurilor noastre de viață, în contradicție fățișă cu vrerile puternicilor zilei. — De aici discuțiunile cari s'au încins, nu odată, din prilejul alegerilor de episcop, respectiv mitropolit. De aici temerile de incalcare a drepturilor noastre străvechi și silința de a le arăta temeiurile istorice neclătite.

Astăzi situația este, evident, cu totul alta. Rolul mitropolitului dela Blaj se concentrează tot mai mult asupra misiunii lui proprii și directe de Păstor sufletesc al turmei sale. Aceasta este și suprema lui datorie națională. Întărind credința și spiritualitatea, făcând să înflorească virtutea și să dispară vițiul, ridicând mereu nivelul moral al poporului, el împlinește cea mai frumoasă și cea mai necesară misiune patriotică: îngrijește sănătatea și vigoarea sufletescă a neamului și însăși puterea lui de viață. — Această misiune o face în armonie și colaborare permanentă cu toți ceilalți factori îndrumători ai vieții publice, cari acum l-au descărcat pe mitropolitul dela Blaj de o sumedenie de alte sarcini, pe cari a fost nevoit să le poarte în trecut. Biserica și Statul urmăresc azi aceleași țeluri, au aceleași interese.

senin în 6 Iulie 1535, după ce a îmbrățișat pe gâde și i-a mulțumit pentru serviciul ce-i face întru a muri ca mucenic al Bisericii lui Hristos și al Vicarului Acestuia. Cu acest prilej Sunder scrie: „Se apropie de el călăul și retează capul justiției, al carității și al virtuții, în vreme ce Anglia întreagă plângea și încă nu intr'atâta pe mucenicul lui Isus Hristos cât mai mult pe sine însăși, crezând că i-se taie propriul său cap“.

De atunci au trecut ani, și decenii, și veacuri. Sângele martirilor a curs valuri-valuri. Într-o vreme se credea că n'impărăția lui Henric VIII și a urmașilor săi s'a stins cu totul credința catolică. Bucuria aceasta a răilor s'a dovedit însă a fi trecătoare. Astăzi asistăm la o renaștere înfloritoare a catolicismului englez. Sângele mucenicilor a rodit și rodește din belșug. Îndeosebi fericiții Iohn Fisher și Toma More, ce vor fi ridicați în curând la cinstea altarelor, n'au încetat niciodată să înrăiească asupra fraților de sânge și de limbă prin pilda veșnic strălucitoare ce au știut să deie.

Problema alegerii de mitropolit se pune, deci, astăzi cu totul altfel decât în trecut. *Ea se reduce la una strict bisericească.* Fiindcă soluția cea mai bună din acest punct de vedere, va fi cea mai norocoasă și pentru țară. — Nu urmează de aici că e mai puțin importantă chestiunea decât altădată. Nu urmează nici o scădere în însemnătatea misiunii pe care o împlinește mitropolitul dela Blaj în sânul neamului românesc. Urmează însă altceva: toată problema trebuie privită în altă lumină decât în trecut. Ea nu se mai discută în aceeași atmosferă și nu mai are aceiași termeni. Greșesc fundamental aceia dintre iubitorii de vorbă semănată prin toate gazetele primitoare, cari iau drept pildă și justificare discuțiunile de altă dată.

Nimeni nu neagă dreptul la orice discuțiune. Mitropolitul Blajului rămâne și pe mai departe un factor de primul rang în viața românească. Ne interesează deci pe toți desemnarea persoanei celei mai potrivite. Și nu se pot suprima nici drepturile fatale ale curiozității omenești, care vrea să cunoască, cu un ceas mai de vreme, viitorul. Mai ales dacă e vorba de simpaticii specialiști și exploatare ai acestei boale moderne, cari se numesc gazetari. — Cu toții însă, gazetari și preoți mai mult sau mai puțin arhidiecezani, cari țin cu orice preț să-și vâre nasul în această oală, au și anumite datorii. Ele sunt dictate de bunul simț. Și sunt obligatorii pentru toți deopotrivă.

Nu era îngăduit, mai întâi, să se grăbească atât de mult cu „combinațiile“ și „ghicirile“. Să-și fi amuțit viermele curiozității cel puțin câta vreme sunau încă de îngropare clopetele catedralei. Să ne fi lăsat măcar să ne îngropăm în pace pe Acela, pe care l-am iubit și venerat cu toții. — Nu s-a respectat însă nici măcar acest consemn elementar al pietății.

Iar acum, când e firesc să ne gândim la viitor, tot bunul simț are o seamă de porunci pentru toți cei cari au de spus ceva pentru alții în această materie. — Să se spună numai lucruri folositoare. Adecă de acelea cari contribuie efectiv la o mai bună înțelegere a problemei și la o mai norocoasă deslegare a ei. Să vorbească numai aceia cari cunosc lucrurile. Cei cari habar n'au de biserică, de teologie, de istorie, să tacă chitic. Altfel se compromit. Să nu se uite, încă odată, că e vorba de o chestiune bisericească. Nu se alege primar, nici prim-ministru; ci mitropolit. Și mai ales să se țină seamă, că toți factorii cu cădere au interese și țeluri perfect identice. Orice agitație și alarmă, orice săriri pe parapete pentru apărarea unor „drepturi primejduite“ este luptă cu morile de vânt. Cel puțin caraghioasă, dacă nu și păgubitoare.

Și încă un cuvânt al bunului simț. Aceia

cari țin cu orice preț să ne lumineze și să ne îndrumeze, aceia cari se erijează în comandanți pentru apărarea unor drepturi de nimeni amenințate, ar face bine să iasă din tufă. Oricum, eroii necunoscuți nu etusiasmează pe nimeni. — Iar cei cari nu se sfiesc a face de pe-acum prognosticuri și ghicitorii, cari se cred în drept a coase și descoase în plină publicitate lucruri și intențiuni inexistente în legătură cu „candidații” săi pentru viitoarea alegere, sunt de două ori datori să facă acest lucru: să aibă mai întâi curajul numelui propriu! — Sapienți sat!

Agru din capitală dă pildă. În repetite rânduri am avut prilejul să remarcăm hărnicia și inițiativele organizației noastre agriste din București, pe care o conduce cu atâta inimă și spirit de jertfă d. conferențiar universitar **Dr. Aristotel Banciu**. Am făcut-o totdeauna cu mare bucurie. Mai mult decât alții, ei merită recunoștință. Nu numai fiindcă merg în fruntea altora. Ci mai ales fiindcă au de biruit, în babilonia capitalei, greutatea incomparabil mai mari decât alurea. De altă parte, nu scapă nimeni importanța extraordinară pe care o are fiecare pas de afirmare a noastră în capitala țării, unde până mai ieri am fost necunoscuți.

În această lumină privim și noul *ciclu de conferențe*, pe care îl organizează Agru în marea sală a „Fundăției Carol I”. Simpla enunțare a acestei fapte grădește mult. Insemnează, că începuturile de acest fel ale anului trecut au dat roade multumitoare. Și că frații din București înțeleg să-și statornicească o adevărată tradiție din acest mijloc de răspândire a adevărului.

Deosebit ne bucurăm de tema aleasă pentru acest an: „Școlile Blajului în viața neamului”. Nu se poate ceva mai potrivit. Se implinesc tocmai 180 de ani dela deschiderea acestor vetre de lumină. Și tocmai acum s'au găsit destul răi, cari să caute vicieșuguri pentru a le întuneca gloria. — În 6 conferințe, tema e privită sub cele mai importante aspecte și laturile ale sale. Mai întâi o privire de sinteză și încadrare în mediu: Școlile Blajului.

A făcut-o d. **Z. Păclișanu**, membru coresp. al Academiei, în 27 Ianuarie. Apoi, tot Dsa a arătat, în 3 Februarie: „Blajul în dezvoltarea politică românească”. Duminica următoare, în 10 Februarie, pâr. canonic **Ioan Georgescu** a tratat tema: Blajul și Românii din celelalte provincii. „Blajul și presa românească”, era subiect rezervat pentru d. **Al. Lupeanu-Melin**. Boala grea prin care a trecut nu l-a îngăduit însă să-și poată împlini gândul. Conferința a ținut-o însă, în 17 Februarie, d. **Z. Păclișanu**, perfect cunoscător al materiei. Mai urmează d. prof. **Ștefan Pop**, directorul colegiului Sf. Sava: Blajul în dezvoltarea literaturii române, în 24 Februarie; și d. **Augustin Caliani**, director general: Lupta școlilor din Blaj pentru menținerea caracterului național, în 3 Martie.

Interesul pe care îl arată publicul mare pentru conferințe, merge crescând. Din Duminică în Duminică, sala tot mai plină. La cea din urmă au asistat și Ex. Sa. Nunțul papal, d. Iuliu Maniu, d. ministru Valer Pop și o serie întreagă de alte notabilități. — Certificat bun și pentru organizatori, și pentru conferențieri.

Să nu ucizi!

Rezumatul cuvântării rostită în Senat de Pâr. episcop Dr. Al. Nicolescu

Proiectul de unificare a Codului penal, care se discută în sesiunea actuală la Senat, conține în art. 480—483 importanța chestiunea a avortului. E vorba să se legitimizeze impunerea avortului etic, când adică femeia ori fata violată vrea să scape de urmările sarcinii pentru a-și salva onoarea și a evita riscul unei astfel de situații; a avortului cu indicație medicală, pentru cazul când este în primejdie viața femeii în fața nașterii; și a avortului eugenic, când adică mama este atinsă de alienație mintală, ori este cretină. Ce-l drept, proiectul de lege prevede toate măsurile, ca să prevină abuzurile și avortul să se permită numai pe bază de necesitate presantă și cu autorizație dela stat, totuși cine nu vede, că dacă s'a deschis odată ușa de libertate a a-

vortului legal, prin aceasta s'a deschis și ușa tuturor abuzurilor? Dar abstrăgând dela aceasta, avortul, chiar și cu îngrădirile acestor articole ale Codului penal, este el îndreptățit și moralizat? În ședința Senatului din 7 Februarie, Președintele Sfințitul **Alexandru al Lugojului** a luat cuvântul și a atăcat chestiunea cu cel mai mare guros aparat științific. Dinadins și anume vorbim abia a atins tu treacă doctrina creștină, care ar condamna și sancționează cu asprime orice avort direct, ca să stăruie cu atât mai mult asupra argumentelor culese din operele somităților științifice în materie, ca astfel pe ceat, ce susțin avortul să-l combată cu armele proprii ale științei juridice, statistice și medicale.

Cum? — se întreabă ilustrul orator aici în România, unde nu există pedeapsa moarte nici pentru cei mai mari criminali adulți, voi voiți s'o introduceți pentru omul formațiune, care nu are nici un mijloc de apărare și care nu-și poate exprima protestul nici măcar prin o vorbă sau prin gemet? De unde are statul acest drept? Arată apoi din scrierile prof. Bunner și ale Doctorului Anton Clotz ravagiile provocate de avortul legalizat în Germania și Austria. Descrie tragică situație din Elveția și stăruie cu amănunțite date mai ales asupra prăpădului din Rusia sovietică. Doctori savanți, ca Abderhalden-Halle, Sigward, Von Schleich și alții, Paulescu și Dr. V. Trifu sunt hotărâți împotriva avortului!

Trece în rapidă revistă situația Europei din punct de vedere al decreșterii natalității începând dela revoluția franceză, punând de getul pe rană: malthusianismul și neomalthusianismul dimpreună cu „Birth-Control”-ul englezesc, cari au viciat atmosfera creștină așa măsură, încât chiar și „Federal Council of Christ” și „Lambeth Conference” a episcopilor anglicani au fost atinse de mentalitate aceasta infectă. Dr. A. Clotz precizează pe bază de date statistice, că 67 % din familiile din Germania nu vreau să aibă urmași... Anglia organele de stat dau femeilor instrucțiuni, cum să evite sarcina, iar în revoluționarul Mexico instrucțiunea aceasta se face

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Alegere de mitropolit

Insemnări istorice despre dreptul de alegere al clerului român unit

de Dr. Coriolan Suciu

Apropiindu-ne de data când biserica unită urmează să-și aleagă pe noul ei mitropolit, nu va fi lipsit de interes să aruncăm o privire retrospectivă asupra străvechilui drept de alegere avut și apărut cu tărie de biserica noastră.

Problema dreptului clerului de a-și designa în sinod electoral pe viitorul său conducător, a fost tratată de bărbai distinși ai bisericii greco-catolice, cu prilejul celor trei alegeri din urmă.

După alegerea dela 11 August 1868, când locul primului mitropolit Alexandru Șt. Șulășiu a fost completat cu Ioan Vancea, **Ioan M. Moldovanu**, fost delegat al corpului profesoral din Blaj la acea alegere, a publicat lucrarea „Acte sinodale ale bisericii române de Alba-Iulia și Făgăraș” (v. I, Blaj, 1869), în care, pe lângă dosarele sinoadelor electorale din 1868, 1850, 1782, 1764, 1751 și 1742, are și un scurt studiu „Despre dreptul de alegere” (p. 168—187).

După moartea mitropolitului Ioan Vancea (1892), când, la fel ca în 1868, se lățise șovonul că guvernul ar intenționa suprimarea dreptului

de alegere al clerului bisericii unite, **Dr. Augustin Bunea**, într'o serie de 9 articole publicate în ziarul „Unirea” dela Blaj (nr. 35—43 din 1892) sub titlul: „Dreptul de a ne alege arhiepiscop”, apoi încă în câteva articole („Temei și speranțe”, nr. 34 din 1892, „Garanța cea mai puternică”, nr. 44 din 1892, „Cum să alegem” nr. 3 din 1893 și „Dreptul electoral”, nr. 13 din 1893) tratează amănunțit și temeinic chestiunea.

În preajma alegerii din 9 Mai 1918, revista „Cultura Creștină” din Blaj, prin pana profesorului **Dr. Alex. Rusu**, actual episcop de Baia-Mare, și „Unirea” au desbătut problema, insistând însă mai mult asupra conduitei în alegere și a însușirilor pe cari trebuie să le aibă viitorul arhieru, căci partea istorică fusese exhaustată de „Moldovănuș” și Bunea.

De aceea nu vom trata nici noi pe larg această problemă, vom face doar o reimprospetare sumară, pentru publicul cititor.

Clerul român din Ardeal a avut dreptul de a alege pe mitropolitul său încă înainte de Unire. Persoana (una singură) pe care o alegea clerul întrunit în sinod electoral era propusă Principelui spre întărire.

Pe timpul principelui Cristofor Báthori (1576—1581), în dieta ținută la Turda, la 21 Oct. 1579, s'a votat următorul articol (3) de lege: „Preoții românești să-și aleagă episcop românesc, pe cine vor voi, după ce episcopul lor de până aci a murit. Și Domnitorul să

întărească pe cel ce vor fi ales ei dintre sine” (Cipariu, Archiv. p. 302).

În „Approbatas Constitutiones” partea titlul 8, art. 1 se spune: „Noha az Oláh Noha az Hazában, sem a Statusok közzé nem számlatott, sem Vallások, nem a recepta religio közzül való; mindazáltal, propter Regni eminentium, miglen patialtatnak, az Oláh Egyhárendek ehez tartásak magokat: (Ex Art. 1579). I. Püspököt a' Fejedelemtől kérjen ollyat, a' kit egyenlő tetszésekből az Oláh Papok alkalmatosnak ésmérnek; kit ha a' Fejedelmek illendőnek itélnék lenni, úgy adgyanak confirmatiót reá, mind a' Fejedelmek' hűségé's mind az Ország' javára, és egyéb szükség dolgokra nézendő conditiók és módok szerén.” — Pe românește: „Deși națiunea română patrie nici nu s'a socotit între staturi, religioinea ei nu e dintre religiile recepte; totuși până când pentru folosul țării sunt suficient clerul român să se țină de acestea: (din an. 1579) I. Să ceară dela Principe un asistat de Episcop, pe care preoții români, cu învoia comună îl cunosc de potrivit: pe care Principii dacă îl judecă de potrivit, atunci să-l confirme, pe lângă condițiuni și norme puse toare atât la fidelitatea lui către Principe, și către binele țării și către alte lucruri de interes cesare”.

În baza acestei legi s'a ținut sinodul general al protopopilor și preoților români din 10 Octomvrie 1643, pe timpul lui Gheorghe

ereturului școlar în cursurile învățământului bilic de stat...

După indicațiile lui Clément, Kupferberg, Minge, ale congresului medical din Florența (1832) și ale congresului general italian de ginecologie și obstetrică, dovedește că boalele s'au indicat până acuma pentru a justifica orturiile, la lumina științei medicale de azi nu mai au nici o îndrituire. Descrie și unele fiziologice ale femeilor, cari au avortat, citând zdrobitoare dovezi din operele sașilor doctori Burgerhout, Auvray, Strassmann, Gumpmann, H. ynaemann, Schubiger și Wieder, făgându-și pe Franck, Zangemeister, Bally și pe Ter Gabriellian. Cu autoritatea unui Minzinski combate în special avortul eugenetic, și cu a unui Clément avortul etic.

În sfârșit rezolvă obiecțiunile sofisticate în domeniul dreptului, că în caz de conflict drepturilor ar prevala dreptul celui mai mare, că valoarea socială a mamei ar fi mai mare decât a omului în formațiune și că emoțiunea n'ar fi decât o parte din organismul mamei, de care aceasta se poate elibera, după cum îi convine.

În concluzie face apologia mamei, căreia se închină cu omagiu filial, că i-a purtat în gîinul său, sub sanctuarul inimii sale. Laudă și pe poporul prolific din Ardeal și oratorul însuși că mândrește, că face parte din o numeroasă familie, având bunicul său după mamă 16 copii, fratele său 11, iar soru-sa 9 și își exprimă speranța că maturul corp, având în vedere binele patriei nu va admite primejdia avortului legalizat.

Întreg senatul a fost adânc impresionat de magistralul discurs și a felicitat călduros pe distinsul orator. Urmarea logică nu poate fi alta decât triumful științei, care și de data aceasta e în perfectă armonie cu doctrina creștină.

Cernăuți. Trecerea din viață a prea vrednicului arhiepiscop și mare român mitropolitul Vasile Suciul a deslănțuit și în eparhia noastră unele mai profunde regrete. Primiți vă rugăm dăncile noastre condoleanțe. — Arhiepiscop și mitropolit *Nectarie*.

La alegerea vlădicilor români din Ardeal, înainte de unire, era dătătoare de ton și normă prevedută în cartea de legi bisericești numită *Zaconică*, unde, în partea I, sub titlul „Despre alegerea Vlădiciei” se spune: „Alegerea Vlădiciei noastre românești aici în Ardeal este din vechi și voia craiului, care lucru ne este nouă îndădult dela craii cel mai de demult răposăți. Când va fi lipsă, să se strângă toți protopopii încă și dintre ceilalți preoți și din voia a tot săborul, unindu-se toți la un cuvânt, așa să-l aleagă, care de se va părea și craiului să este harnic, așa-l va întări în vlădicie, precum se vede în probata constitutiones, titlul al optul și articolul întâi”. (Cipariu, Acte și fragmente, p. 259).

După confirmarea din partea Principelui, mitropolitul ales mergea la București, însoțit de doi protopopi ca martori și era sfințit de către Mitropolitul Ungrovlahiei și Esarh al Platurilor. (I. M. Moldovan, Acte sinodale, I, p. 73; Cipariu, Acte, p. 234—240).

Așa se făcea alegerea până la unirea cu Roma. — Cu prilejul unirii, în *textul manifestului sinodului dela 7 Oct. 1698* din Alba-Iulia, Vlădica, protopopii și popii bisericilor

Pe drumul dreptilor

Trista solemnitate a înmormântării academicianului Ion Bianu

Ion Bianu a fost o strălucită intrupare a spiritualității românești. A petrecut o viață întreagă, senină, lungă, rodnică, în lumea slovelor. Și n'a uitat nici odată poveștile credinței pe care o avea moștenire dela părinți și ale cărei taine i-le-au lămurit definitiv școalele Blajului, în cari a crescut. Din suflul acestei credințe s'a hrănit și întărit caracterul lui puritan, desăvârșita lui armonie sufletească și uriașa lui putere de muncă.

Incoronare admirabilă a unei vieți trăite în această atmosferă de înălțimi spirituale, moartea lui a fost cu adevărat „moartea dreptilor”. Lină și senină. Împăcat cu semenii săi, cărora nu le-a făcut decât bine, el s'a stins în pace, împărtășit cu sfințele taine și sărutând cu dutoasă emoție crucea Domnului. „Isuse, ajută-mi”, au fost cuvintele cu cari a părăsit valea plângerilor.

Nici atâta n-a fost de ajuns. Cărturarul pedant și conștiințos care a fost Ion Bianu s'a îngrijit și de cele ce aveau să urneze după săvârșirea sa. Cu liniște și împăcare de cartauzian, și-a scris singur și textul anunșurilor ce aveau să se trimită despre trecerea lui. Și s'a îngrijit, din vreme, să fie îngropat de către slujitorii bisericii sale. Pentruca nici o neînțelegere să nu fie cu putință, a lăsat în scris, la parohia noastră din București precum și la secretariatul Academiei, o „Dorință, rugare și dispoziție finală”. Afirmă în ea toată venerațiunea pe care o are pentru biserica ortodoxă-română. Dar spune el: „Urmând pilda părinților, moșilor și strămoșilor mei, începând cu Nicolae Pop dela Bia, vicarul Episcopiei române-unite dela Blaj (mort la 1745: Bunea, Episcopii Petru Pavel Aron... Blaj 1902 pag. 5) am aparținut și aparțin bisericii române-unite (gr. catolice) din Ardeal, care m-a crescut cu ajutoarele ei, în școlile ei din Blaj... Doresc deci și mă rog că la moartea mea, slujba religioasă pentru plecarea mea din această viață

să fie făcută de preotul bisericii române-unite din București”.

Dorință care s'a respectat și observat întocmai. Mai deplin decât își închipuia modestia lui. Fiindcă prohodul ce i-s'a făcut, Duminecă în 17 Februarie curent, a fost oficiat de un întreg sobor de preoți. A pontificat bunul lui prieten, P. S. Valeriu Trăian al Orășlii, asistat de un întreg sobor de preoți (păr. Dr V. Macavei, vicarul capitular al arhidiecezei, păr. Dr V. Aftenie, protopopul Bucureștilor, prot. S. Dragoș, Em. Popa, Liviu Chinezu și Ioan Belu; diaconi fiind păr. Iuliu Mator și Dr Gavrilă Stan).

Iar la catafalcul lui, ridicat în aula Academiei cu care viața lui se confundase pe de-a-ntregul, s'a adunat, din acest prilej dureros, toată lamura neamului românesc. În frunte cu delegații M. S. Regelui, s'au putut vedea acolo căpeteniile tuturor cultelor în frunte cu Patriarhul Miron; toate societățile culturale, cei mai iluștri reprezentanți ai științelor și artelor, miniștri și bărbați de stat, aducând cu toții supremul omagiu marelui dispărut.

S'au spus cuvinte duiioase și adevărate. A vorbit Academia prin graiul președintelui ei d. Mrazec, guvernul prin d. ministru Angelescu; un minunat portret a făcut d. O. Goga. Prof. Rădulescu-Motru a vorbit în numele Universității; N. Cartoian pentru foștii elevi, iar d. Ștefan Pop a tălmăcit doliul colegiului Sf. Sava. — Spațiul nu ne permite să reproducem aceste glasuri de durere și de omagiu. Suntem nevoiți să dăm numai cuvântul spus de Biserica noastră, prin rostul păr. vicar capitular dela Blaj Dr V. Macavei și al protopopului nostru din București Dr Vasile Aftenie.

Îndată după încheierea slujbei prohodului a vorbit cel dintâi păr. Dr V. Aftenie, spunând următoarele:

românești, la urmă adaugă: „Însă întru acest chip ne unim și ne mărturisim a fi mădulările sfintei catolice biserici a Romei, cum pe noi și rămășițele noastre din obiceiul bisericii noastre a răsăritului să nu ne clătească... și pe cinstitul Vlădica nostru Atanasie nime pân' în moartea sfinției Sale să n'albă putere a-l clăti din scaunul Sfinției sale. Ci togmai de l-s'ar tâmpla moarte, să stee în voia Soborului, pe cine ar alege să fie Vlădică, pe care Sfinția Sa Papa și Înălțatul Împărat să-l întărească și Patriarhul de sub biruința Înălției Sale să-l chrotonească... Iară de nu ne vor lăsa pe noi și pe rămășițele noastre într'aceasta așezare, peceteile și lacăliturile noastre care am dat să n'albă nici o tărie. Care lucru l-am întărit cu pecetea mitropoliei noastre pentru mai mare mărturie”. (Nilles, Symbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris coronae S. Stephani, v. I. Oeulponte (Iansbruck), 1885, p. 204 și 209).

De aici relasă că la început greco-catolicii își rezervau dreptul de a alege un singur candidat la scaunul arhieresc.

Când mitropolitul Atanasie a mers la Viena, în Februarie 1701, într'o conferință ținută acolo, cardinalul primate al Ungariei Kollonits i-a mărturisit, că „Allenium esse a Caesaris et Romanae Ecclesiae mente, ut graeci ritus uniti sua tranquillitate dejecti ullo unquam tempore exturbentur e rebus humanis, sed contra, ut foveantur et consolidentur, optari ex animo.

Liberum itaque dari clero Valachico, quoties sedem suam episcopalem vacare contingeret, tres arbitrio suo delectos pontificii candidatos offerendi in scriptis. Caesarem uni ipsorum suo adfuturum suffragio, ut is demum prae reliquis collocetur in cathedra et Valachicam gubernet ecclesiam”. = „Este de parte de intențiunea împăratului și a bisericii romane, ca uniții de rit grecesc să fie scoși din liniștea lor și conturbați vreodată din bunurile omenești, ci din contra, se dorește din inimă, ca să fie și întăriți. Așa dară se dă libertate clerului valah, ca de câte ori se va întâmpla să devină vacant scaunul său episcopesc, să prezinte în scris pentru episcopat trei candidați aleși după voia sa. Împăratul va sprijini cu votul său pe unul dintre ei, ca acesta apoi înaltea celorlalți să fie așezat în scaun și să cărmuiască biserica românească”. (Nilles, o. c., p. 280).

Acastă asigurare a Primatului Ungariei, — care era de fapt o știrbire a dreptului clerului român de a alege și propune o singură persoană pentru scaunul de mitropolit, — a fost consfințită prin diploma a doua a împăratului Leopold, din 19 Martie 1701.

În articolul XII al acestei diplome se spune:

„Et siquidem Majestati Nostrae tanquam Regi Apostolico, Summoque Ecclesiarum Patrono collatio universorum beneficiorum, tam in Provincia Transilvaniae quam et partibus eidem annexis, ex vi prerogativae Regis Apos-

„Destul a fost Doamne, ia sufletul meu“ (Cartea Impăraților 19, 4).

În aceste cuvinte din Cartea Impăraților se reoglindește pe deantregul viața adormitului în Domnul.

Intr'adevăr, după o vârstă de 79 ani închinată zi de zi, ceas de ceas, și minut de minut neamului și bisericii din care a făcut parte, cel care a fost cândva Ion Bianu pe dreptul poate spune: „Destul a fost Doamne“.

Cu el se stinge una dintre figurile cele mai reprezentative ale românismului și cea mai aleasă podoabă a culturii românești. Că cine și ce a fost I. Bianu în aceste două direcții alții sunt chemați să ne lămurească.

Născut în Făgetul Tânavelor, din apropierea Blajului, se adapă la isvorul național, cultural și religios al acestui orașel, care din fragedă copilărie l-a croit drumul pe care avea să apuce. Munca desinteresată, cinstea desăvârșită, hărnicia fără oboseală și modestia întru chipată, sunt calitățile ce-l caracterizează și-l fac să iasă din comun. A fost savantul care a păstrat în sufletul său, până la moarte, dragoste nestrămutată față de biserică din care a făcut parte, și în același timp respect vrednic de admirat, față de biserică Fraților în mijlocul cărora și-a trăit anii de glorie.

Deși cufundat în tainele scrisului românesc și pe dea întregul îngropat între hrisoavele Academiei Române, totuși află timp suficient să întrețină legături cu Cel de sus, Tatăl a tot înătorul, făcătorul cerului și al pământului. Și aici trebuie căutată taina puterii de de muncă și a cinstei de care a fost pătruns Ion Bianu. Datorită sufletului său nobil și de creștin adevărat, Dumnezeu nu a încetat să reverse din belșug asupra lui din harurile sale. I. Bianu a fost dovada cea mai limpede, că poți să fi în același timp și om de știință și bun creștin. Cu câtă satisfacție nu l-a scris nepotului său Nicolae, profesor la Blaj, din prilejul hirotonisirii într-un preot: „De acum ai intrat în galeria oamenilor mari ai Blajului, cari au fost mari prin unirea științei cu credința“.

„Finis coronat opus“. Tatăl creștin s'a îngrijit să-l aibă în paza sa până la urmă. Cu o

jumătate de zi, înainte de a închide ochii pentru totdeauna, aproape lacrimând, primește cu atâta dragoste pe preotul bisericii sale, care l-a gătit pentru calea de veci. Plin de smernice pleacă capul și sub epitrafirul preotului face spovedania din urmă, primește trupul și sângele Domnului, împreună cu taina sf. maslu. La sfârșit strânge Sf. Cruce în mână și o sărută cu atâta foc, încât își făcea impresia că te afli în fața Părinților plini de evlavie din veacurile prime ale creștinismului. Cele din urmă cuvinte: „Isuse, ajută-mi“, rostite în timp ce buzele-i tremurând se alipeau de cel răstignit, au izvorât din sufletul lui plin de adânc creștinism.

Ca om ordonat ce a fost, și-a așternut pe hârtie dorințele din urmă, pe cari conducerea Academiei Române i-le-a împlinit cu sfințenie. Mai mult, și-a scris cu mâna proprie telegramele ce trebuiau expediate în caz de moarte rudelor, prietenilor și cunoscuților.

Voi generații de elevi a celui care a fost cândva Ion Bianu, astăzi ajunși pe înalte trepte sociale, plecați-vă capul plini de recunoștință în fața osemintelor lui. Păstrați în sufletele voastre memoria omului care n'a cunoscut cruțare, când era vorba de propășirea neamului nostru. Nu uitați că din punga proprie împărțea aurul și argintul, cu mână largă, ca să parzeze loviturile ce se pregăteau în strălucitate contra Fraților oropsiți din Ardealul mult iubit și din celelalte provincii românești.

Voi, bărbați ai științei din timpurile noastre, urmând pe adormitul în Domnul, îmbrănați această comoară hărăzită din partea cerului, cu credința în Atotputernicul, căci numai așa veți fi vajnici apărători ai altarului Patriei și ai patriotismului național, lăsat moștenire de înalți. Bătrânii au fost deplin convinși, că neamul nostru, eminent creștin, numai învăluit în această atmosferă va putea să-și atingă țelurile și să înfăptuiască pas de pas idealurile naționale.

I. Bianu a fost o carte deschisă pe care o putea citi oricine și oricând, fără teamă de greșală; a fost o comoară plină de sfaturi, de unde s'au alimentat generații întregi. Acum această carte și această comoară s'a închis pentru totdeauna.

Suflet blând și nobil, înainte de a se ține răsi pe veci, mai aruncă o privire în jur de el și vezi cum te încunjoară cei cari te-au iubit și te-au apreciat. Pleacă, liniștit că fiul tău, Alexandru, venit din mari depărtări, în fruntea rudeniilor se află la căpătâi și-ți dau sărut.

Biserica română unită din care a făcut parte, îți dă cele mai de seamă onoarea Epitropia bisericii din Str. Polonă, al căruia membru devotat ai fost, te petrece cu dragoste la locul de odihnă; prietenii de știință, colaboratorii tăi din toate domeniile, toți cu cuțil împreună cu asistența, varsă sincere ajutoare pe ultimul drum ce mai ai de parcurs în această lume.

Dormi în pace suflet blând! Fie-ți merita binecuvântată, că și-ai făcut datorită ta nimeni altul în șirul lung de ani, și pe drept poți spune cu Scriptura: „Destul a fost Doamne ia sufletul meu“.

Doliul Blajului

Păr. vicar capitular *Dr. Victor Maca* talmăcește apoi durerea Blajului:

„Îngăduiți-mi, Intristată Adunare, să rețin și eu câteva clipe încăl — Mai puțîn, Die Bianu, pentru ca să-ți aduc să din urmă al țării natale, salutul țării Tânavelor, salutul sătulețului așezat pe o mică deal, care este Făgetul, de unde cu ani în urmă ai plecat la școlile cele cari nu erau departe — 25 Km abla Blajului.“

Printre atâția intelectuali ieșiți din muncă curat românesc al acestui sătuleț, Ion Bianu a fost cel mai mare, cel mai distins!

Și dela Făget să trecem la Blaj, la care unde era director Timoteu Cipariu și profesor era Ioan Micu Moldovanu — „Moldovănuț“ — dela cari ai primit primele impulsuri pentru preocupările de mai târziu în ale lingvisticii și ale filologiei. — Și dela ei, în anii de școală și mai târziu, ca profesor ai trecut adese prin casa lui ai primit de sigur și dragostea de bibliografie dragostea de bibliofilia, care te-a făcut

tolici, optimo jure competeret, ac proinde modernis, pariter ac futuris temporibus in futura vacantia, tres personas pro dignitate episcopali aptas et idoneas Nostrae Majestati Regiae proponant, et quem eligere ex his, et denominare dignabimur, ille si episcopali dignitate graeci ritus prout et alii accelsiastici maioribus officiis gaudere voluerint, collationes, seu donationes per Cancellariam Nostram Aulico-Transilvanicam expediendas a nemine sed a Nobis impetrabunt, ab aliis vero impetrata praesentium per vigorem nullius tenebuntur esse vigoris“ (Nilles, Symbolae... I, p. 299). În românește: „Și deoarece Majestății Noastre în calitate de Rege Apostolic și Suprem Patron al Bisericilor, în baza prerogativei de Rege Apostolic, îi compete cu deplin drept donațiunea tuturor beneficilor, atât în Provincia Transilvaniei, cât și în părțile anexate ei, și prin urmare atât în timpul prezent cât și viitor cu ocaziunea viitoarelor vacanțe, să propună Majestății Noastre Regești trei persoane potrivite și vrednice pentru demnitatea episcopală, și pe care îl vom judeca vrednic să-l alegem și să-l numim dintre acestea, acela dacă va voi să se bucure de demnitatea episcopală după ritul grecesc precum și alți clerici cari vor voi a se bucura de slujbe mai înalte, nu vor cere să li-se dea din altă parte, ci numai din partea Noastră, prin Cancelaria Noastră Aulică-Transilvană, domenii sau donațiuni, iar cele dobândite dela alții (e vorba de

donatiunea primită de Atanasie dela C. Brâncoveanu) prin aceasta nu vor mai avea nici o tărie“.

Cu toate că în diploma a doua leopoldină se prevedea candidarea alor 3 persoane, după moartea lui Atanasie, sinodul electoral din 9 Sept. 1713 a ales o singură persoană, pe care a propus-o împăratului spre întărire. Wenceslau Franz, care fusese ales, nefiind confirmat (pe motiv că la alegere n'au putut participa toți cei îndreptățiți) într'un nou sinod „suffragiis omnium... candidatus est Ioannes Patak“ (Nilles, o. c., p. 409).

Murind la 1727 Patak, împăratul Carol VI prin diploma sa din 17 Aprilie 1728 dispune: „Quem in finem benigne Indulsimus et volumus, ut clerus ille unitus, in certo loco et termino per Vos ipsi competenter praefigendo, confluat triaque subjecta apta, idonea et qualitibus ad id necessariis rite ac debite praedita e confluxu suo, penes clementissimam instantiam suam Nobis pro benigna electione et nominatione Nostra humillime proponat“ (Nilles, o. c., v. II, p. 498) („Spre care scop binevoitor am îngăduit și vrem ca acel cler unit, să se adune într'un loc anumit și determinat, designat în mod competent de către Voi înși-Vă, și din adunarea sa să propună cu umilință, cu o cerere a sa prea milostivă, spre binevoitoarea alegere și numire de către Noi, trei persoane potrivite, vrednice și înzestrate după toată rândulala cu calitățile necesare pentru aceea (slujbă)“.

De atunci și până în zilele noastre, păstrat obiceiul de a se candida din partea sinodului electoral, pentru funcțiunea de episcop, trei persoane, dintre cari, până la împăratul, iar mai târziu regele apostolic al Ungariei, în baza dreptului său de pătrundere, numea pe acela pe care guvernul îl socotea de „persona grata“, după care urma cea de marea papală.

Acest drept a fost în sfârșit conștient și prin legislația bisericească a bisericii noastre în Conciliul Provincial I, (1872) titlul II, § III se prevede: „Devenind în vacanță Scaunul Episcopesc metropolitan, Seniorul dintre copiii sufragani e îndatorat, în conștelegerea Ordinariatului metropolitan și celorlalți Episcopi comprovinciali a se îngriji despre completarea acelui scaun conducând actul de alegere, și să mizează abilitatea celor aleși, susținerii și punerea pentru complinirea Scaunului metropolitan“ (p. 31).

Na ne îndoim că Preasfințitul nostru hierarh vor fi cu luare aminte ca dreptul de alegere al clerului nostru, garantat prin legile noastre bisericești și de un uz mai mult decât bisecular, să nu fie suprimat prin noua lege de lămănt electoral ce se pregătește.

Huși. Indurerați luăm parte la pierderea vrednicului și luminatului mitropolit Vasile Ciu, rugăm pe Dumnezeu pentru fecicirea și odihna sufletului său. — *Nifon*.

157 de ani în slujba celei mai înalte lămuriri de știință și cultură românească, este Academia Română, depunând în serbările ei o muncă cu adevărat de călugăr bencitar în haină de mirean. De sigur, că la dăruirile din afară s'a adăus talentul și diptă proprie.

Și s'a adăus stăruința și dragostea de călăuză, răsarită dintr'o profundă conștiință a patriei, pe care, iarăși, de sigur, ai învățat-o și însușit-o, văzând pilda învățătorilor tăi din Blaj, și-ai însușit-o în ceasurile de lămurire pe care, vreme de 8 ani de zile, ai purtat-o, ca elev de liceu, în Catedrala din Blaj.

Așa s'a făcut că Ion Blanu, băiatul de mare din Făget, prin munca și prin stăruința cu priceperea sa a putut să se ridice la înalte de mărime omenească, cari nu sunt decât puținora dintre oameni.

Fără de a fi fost un pietist, a fost totuși credincios, un respectuos al credinței și bisericii. Și în special a fost un fiu al bisericii românești unite, de care l-a legat recunoștința binefacerilor pe cari le-a primit din Blaj.

Iată de ce, la moartea lui Ion Blanu biserica unită ține ca unul dintre episcopii ei prezideze prohodul lui, și de ce Blajul ține prin însuși acela care astăzi este vicarul diocesan și patronul școlilor de acolo, să plătească tributul de admirație, și omagiul de respect pentru marele și credinciosul fiu, pentru continuator al tradiției de muncă, de creștinătate și de dragoste de neam, pe care a reprezentat-o și va reprezenta-o totdeauna Biserica și școlile Blajului.

Fie-l țărâna ușoară. Odihnească în pace!

Roosvelt se încrede în Pronia americană. După cum anunță *News Service*, președintele Statelor Unite, d. Roosvelt, a ținut în zilele acestea, în cadrele unui congres, un discurs-program de mare însemnătate. Tratând de linia marilor noi politici ce va duce America de Nord la siguranță economică și socială, între altele a spus și următoarele:

„Nu e zadarnic optimismul ce mă face să cred cu tărie în anul curent. Dacăm vrea, noi am putea face din anul 1935 o perioadă de adevărată bunăstare susținută de un progres important. În afară de ordinea materială, eu prevăd și o revenire la ordinea spirituală. Poporul american acum mai mult ca oricând se îndreaptă spre acele valori trainice cari nu sunt limitate de scopurile fizice ale vieții. Despre asta se arată tot mai multe semne în toate părțile. În fruntea acestor impulsuri, noi simțim acțiunea Provedinței Divine spre carea, acum ca întotdeauna, se îndreaptă națiunile după cărmă și ocrotire“.

† Francisc Hossu Longin. În noaptea

zilei de 13 Februarie, luat-a la sine milostivul Dumnezeu, pe creștinește grijitul și cel din urmă martorul și eroul luptelor noastre din timpul Memorandului.

Totuși, ce mândrie și mângăiere pentru noul El, doar, a aparținut, trup și suflet nu numai neamului, ci mai ales Bisericii noastre! Mândrie și onoare, că acesta, — ultimul din martirii aceluia proces falimos, a fost al nostru! El, Romanul, cu spânarea de oțel a disciplinei, — El creștinul, cu credința ancorată în puterea cea nemărginită alui Dumnezeu.

— L-a prohodit familia, biserica și neamul. Familia, cu iubire; biserica lui Hristos cu venerație și recunoștință; iar neamul, cu respect și jale.

Familia, — cu iubirea rudeniilor coborâte din moși de bun nume în istoria nea-

mului nostru din Ardeal, și mai ales cu iubirea și atașamentul nobil și creștinesc al soției sale Elena, fiica lui Badea George dela Băsești. Biserica lui Hristos, cu venerațiunea ce o datorește celor ce fără șovăre îi urmează învățătura și cu recunoștința ce se cuvine ctitorilor săi mari. Iar neamul, — cu respectul că-l pleacă ultima mărturie a unor timpuri glorioase, și cu jale că ticăloasa de vreme nu i-a permis să-i dea onoarea care pe dreptate i-se cuvenea.

Asistat-u-l-a, în ultimul lui drum, soția îndurerată, care nici după 53 ani de împreună-viețuire n'a avut alt cuvânt de durere, că — acum o lasă singură. Asemenea l-a asistat Biserica, cu reprezentanții ai celor patru eparhii — cari special și fericit au scos în relief meritele defunctului —, și altă mulțime de preoți cari înfruntând toată vitregia vremii au ținut să-și împlinească această datorie față de un defunct atât de venerabil. Iar neamul, prin numărul impunător de săteni din Băsești și împrejurimi, cari au înțeles să petreacă, românește și creștinește, la groapă pe acela care l-a ocrotit, i-a povățuit și l-a ridicat din toate puterile, atât cât a trăit.

Biserica națională a Românilor Uniți împlinește o datorie de onoare când își pleacă îndoliat steagul său, deasupra celui mai proaspăt mormânt dela Băsești. (d.)

Telegrame de condoleanțe

la moartea mitropolitului Vasile

Roma. Vestea dureroasă despre săvârșirea repentină a Ex. Sale R-me Mons. Vasile Suci, mitropolit și Arhiepiscop de Alba-Iulia și Făgăraș, precum a întristat profund inima fiecărui credincios din întreaga provincie bisericească, a trezit la fel sentimente de cea mai vie durere în inima mea, a Ex. S. Mons. asesor, a Mons. Substitut și a tuturor Oficialilor acestei sacre Congregațiuni, care aprecia în cel mai înalt grad fecunda operă de bine a regretatului defunct.

Intr'adevăr, în cei cincisprezece ani ai slujbei sale pastorale, E. S. Mons. Suci a știut să cucerească pe deplin inima fiilor săi, pe cari îi iubia sincer; inteligența sa vie, hărnicia neobosită, bunătatea, profundul atașament de Sfântul Scaun, l-au făcut să strălucească în lumină mare în Episcopatul catolic.

Memoria lui nu se va stinge atât de ușor; binele semănat de el cu mâini pline, marele impuls dat organizațiunii diecezane, activitatea neîntreruptă care l-a făcut să lucreze și pe patul durerii sale, nu vor coborî cu el în mormânt, ci vor trăi și vor continua să producă efecte binefăcătoare și salutare.

Rugând pe Domnul să primească în ceruri sufletul binecuvântat al Ex. Mons. Suci, exprim Rev. D-Tale întregului Capitlu, Arhidiecezei și întregii provincii bisericești cele mai simțite condoleanțe ale Mele, unite cu acele ale tuturor funcționarilor s. Congregațiuni.

Cu sentimente de profund devotament al S. P. Rvsm, cel mai devotat în a Vă servi: *L. Card. Sincero*, secret. S. Congr. Orientale.

București. Ofrro capitolo archidiocesi tutta sensi profunde condoglianze perdita amantissimo prelato decoro chiesa romana unita servitoare fedelissimo patria. — *Nunzio Apostolico.*

București. Vă rog să primiți expresiunile celor mai sincere condoleanțe pentru pierderea suferită de biserică prin moartea mitropolitului Suci. — *Gheorghe Brătianu.*

București. Ne plecăm cu adâncă pietate în fața mormântului unui bun român. Faptele sale rămân pildă generațiilor viitoare. — *Profesor Mehedintzi.*

Dani maritimose. Bisericii noastre *Veștem* (jud. Sibiu) i-s'au făcut o seamă de donațiuni, atât în vederea edificării caselor parohiale, cât și pentru ridicarea amvonului.

Pentru casele parohiale au dăruit: prefectura jud. Sibiu: 30.000 Lei; d. V. V. Tilea: 20.000 Lei; Fabrica de cherestea Feltrinelli (material): 15.000 Lei; Primăria comunală Veștem, 18.000 Lei; Teodor Ir. Stola, revizor școlar în pensiu: 5.000 Lei; d. Aurel Moga — Cluj: 1.000 Lei; dna Ema Mezarowsky — București: 600 Lei; d. Tudor Z. Toader — Glurgiu: 500 Lei. Câte 200 Lei au dat dna Ana Milea — Timișoara și dd: Simion Lupu — Caransebeș; Ioan Bozdocu — Orlat; Dumitru Păslaru — Râmnicul Vălcii și Mihail Ogorean — Cluj. — Pentru ridicarea amvonului a dăruit d. Teodor Ir. Stola, revizor școlar în pensiu, 22.000 Lei. Cu totul s'a adunat în felul acesta frumoasa sumă de 113.100 Lei, pentru ceea ce curatoratul bisericesc, în frunte cu parohul locului, aduce maritimosele doatori cele mai călduroase mulțumite. (Pr. R. Moldovan).

Știri mărunte

Conferență episcopescă. Sub prezidiul I. Preasfinției Sale dr. VALERIU TRAIAN FRENȚIU, seniorul Episcopatului nostru, s'a ținut la Oradea, în zilele de 19—20 Februarie crt., o conferență episcopescă, la care au participat toți arhiepiscopii noștri, precum, și păr. dr. Victor Macaveiu, vicarul capitular al arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș. Conferența s'a ocupat de toate chestiunile mai însemnate, cari privesc viața actuală a Provinciei noastre bisericești. A căutat între altele, și cea mai nimerită soluție pentru chestiunea deschisă prin decesul mult regretatului mitropolit dr. Vasile Suci, a completării scaunului văduvit de arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele schimbări în cler: păr. Victor Mesaroș din Doba, preot II la Șurdești; păr. Romul V. Coteșiu din Posta, la Sârbi; păr. Augustin Cerghi din Voivodeni (eparhia Clujului), la Doba; păr. Ioan Petruș din Săliștea de Sus, la Posta, iar nou hirotonitul Marian E. Nahorniak admin. parohial la Bistra.

Revărsări ale harului. Mulțumită strădaniilor apostolice ale Preacuv. Sale P. Leon I. Manu, egumenul sf. Mănăstiri a Moiseiului maramureșan, parohiile fruntașe Rozavlea și Vișeu de jos au avut parte de foarte isbutite misiuni populare, în zilele de 30 Ian. — 3 Februarie c. În parohia pomenită întâiu s'au înregistrat 815 mărturisiri și cuminecări, într'a doua 1061. Cu ascultarea mărturisirilor s'au mai ostenit, în afară de părintele misionar, la Rozavlea frații preoți Vasile Vlad din Șieu și Lazar Săageorzan, preotul local, iar la Vișeu de jos: păr. V. Steșiu din Vișeu de sus, păr. M. Iuga-Vișeu de mijloc, păr. A. Coman-Moisei și păr. St. Cherecheșiu din loc.

Parastas pentru Șt. Cicso Pop. Implinindu-se un an dela moartea neuitatului «băicu Ștefan», Sămbătă în 16 Februarie c., s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului lui nobil. Serviciu religios s'a celebrat la biserică noastră parohială din Capitală (Str. Polonă 48), de către un sobor de preoți. Asistența numeroasă și deosebit de selectă — a fost prezent guvernul prin d. ministru Lapedatu, precum și toți fruntașii partidului național-țărănesc — a arătat ce amintire neștearsă a lăsat în sufletele tuturor acel mare paznic al graniței noastre apusene, care și-a închinat întreaga viață neamului său și și-a plinit cursul zilelor în dragoste neșovăitoare pentru Biserica sa. — După s. parastas, o ședință comemorativă a avut loc la

clubul partidului național-tărănesc. Au vorbit dnii V. Deleu și G. Gafencu, evocând în cuvinte duiosae figura marelui dispărut.

S'a reorganizat garda Vaticanului. Incepând cu 1 Ian. c., a intrat în vigoare noul regulament privitor la garda de onoare a Sf. Părinte, chemată să asigure protecția și serviciile de onoare ce se cuvin Papei. Efectivul gărzii s'a ridicat dela 400 la 500 de oameni, comandați de un colonel, în ascultare de cardinalul secretar de stat. Toți acești gardieni sunt voluntari, cu locuințe parte în Vatican, parte în Roma. Patronul gărzii e Sf. Petru. Ca demnitate urmează imediat după garda nobililor și cea elvețiană. Are și un batalion special, o secție de stat major și o companie de depozite.

Locale. Dumineca viitoare, a lăsatului de carne, va predica în catedrală păr. Octavian Modorcea, prof. la liceul de băieți.

Gând luminos. La avut filozoful de greutate, care este prelatul papal Dr. Iosif Irigoyen, prof. la universitatea din Budapesta. Voind să facă un bine veritabil, moral și social, orașului său natal, Balasagyarmat, din crucea sale de până acum s'a îngrijit să se clădească o mănăstire de bărbăți în numitul oraș. Mănăstirea își are deja locuitorii săi în Părinții călugări Salesieni, a căror activitate și destoinicie mai ales pe terenul formării meseriașilor creștini, e cunoscută în toată lumea catolică.

Biserica votivă pe muntele Masliilor. O să fie biserica tuturor națiunilor pentru unirea popoarelor și pacea dintre ele. Se lucrează deja din greu la ea. Ideea a pornit dela arhiepiscopul de Toulouse care încă în 1917 a făcut vot în acest sens, având și aprobarea Papei Benedict XV. Noua biserică se clădește pe locul vechei basilice ridicate de Sf. Elena, mama lui Constantin cel Mare.

Semnele vremii. În 6 Februarie s'a împlinit anul dela marile tulburări cetățenești din Paris. Cardinalul Verdier a ținut să officieze o liturghie pentru odihna sufletelor celor cari atunci au căzut victimă dragostei lor de neam. Această slujbă din Notre-Dame capătă importanța de adevărat «semn al vremii» prin faptul, că a participat la ea, oficial, însuși primul-ministru al Franței, I. Flandin. Dela izbucnirea marilor conflicte dintre republică și Biserica franceză, acesta este întâiul pas de acest fel. A și fost viu comentat de toată opinia publică. Socialistul L. Blum l-a criticat. În colo însă, în cea mai mare parte a presei, a fost viu aplaudat

Asociație ce se va ruga pentru aviatori. A luat ființă din inițiativa ep. Gosselin din Versailles. E pusă sub scutul Preacuratei și are de scop să se roage pentru aviatorii de astăzi, atât de numeroși și expuși la atâtea primejdii. Membrii acestei asociații se vor ruga în special pentru aviatorii morți. Sediul și-l are în capela Notre Dame de l'Air din Blanc Mesnil, aproape de aerodromul Bourget.

Botezul unul ministru chinez. Precum se știe, acum câțiva ani fostul premier chinez, d. Lou Tseng-Tsiang s'a încreștinat. Mai mult: s'a călugărit, a studiat teologia și a primit și diaconatul. Acum e benedictin și poartă numele de P. Celestin. Ca atare zilele trecute a administrat taina botezului d. Liou Fou Tcheng, pe vremuri tovarăș de muncă în Ministerul Afacerilor Străine, iar acum reprezentant al guvernului chinez la Banca Franco-Chineză. La sf. liturghie ce a urmat botezului, diaconul-monah. P. Celestin, ce va fi hirotonit în curând, a cuminecat atât pe nou botezatul, cât și pe soția și fiica acestuia.

† **Otilia Bulbuc n. Boteanu** din Mintiu, a trecut la cele veșnice în 14 Februarie c., în anul 48 al vieții și 26 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!

† **Augusta Cîncă n. Cosma**, soția păr. Victor Cîncă din Sf. Andrei, a adormit întru Domnul în 9 Februarie c. în anul 52 al vieții și 33 al fericitei sale căsătorii. — Facă-i Cel de sus parte cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

M. Warszawa. Ne bucurăm sincer că am regăsit un vechiu prieten și colaborator. Ne pare și mai bine, că dânsul păstrează și acum întreg sentimentul de dragoste pentru pământul natal al României. Și că situația frumoasă pe care o are li dă puțină să servească deodată cele două țări prietene: Polonia și România, scriind acolo despre noi și nouă despre ei. Ne face mare plăcere să auzim că bunii catolici, cari sunt Polonezii, se interesează viu de biserica noastră unită și suntem veseli să dăm toate informațiile dorite. — Am luat măsuri să Vi-se trimită „Unirea“. — Salutări!

A. București. Atitudinea presei din capitală față de funeraliile regretatului academician Ion Bianu este mai mult decât ciudată. Era vorba de unul din cei mai aleși fii ai neamului. O glorie a științei, un erou al muncii și întrupare a cinstei și bunătății. Rar exemplar atât de frumos și atât de ales în codrul neamului românesc. De aceea a și fost apreciat în consecință. L'a proslăvit și petrecut la locul de odihnă toată elita națiunii, în frunte cu Regele, reprezentat la înmormântare. — Totuși gazetele cari au fost nevoite să vorbească despre el, în viață, deatâteaori, cu laude, acum s'au arătat neingădui de sgărite. N'au găsit loc pentru toate cuvântările rostite la catafalcul lui. Au reținut numai părți din acelea cari le-au fost mai pe plac. Și, interesant, le-au ciuntit cu oarecare sistem. Cam așa, ca să nu se vadă numele Blajului care l-a crescut și al Bisericii al cărui fiu credincios a fost adormitul în Domnul. — Prin aceasta însă se explică, cu o cale, toată comportarea lor. Dacă Ion Bianu ar fi fost ateu sau francmason, de sigur pagini întregi din marile cotidiane ar fi fost cuprinse numai de ceremonialul îngropării, fotografiat din toate părțile și la toate colțurile de stradă. Și poate că aproape același lucru se întâmpla dacă slujba îngropării ar fi făcut-o biserica dominantă. Dar Ion Bianu a fost unit. A dorit să moară în biserica credinței sale. De aceea stimații confrăți întru gazetărie au crezut, poate, că Ion Bianu... nu a mai fost cine a fost. — O supărătoare lipsă de eleganță și de cuviință!

L. București. Este cât se poate de justă observația pe care o face Păr. ieromonah Lungu în „Glasul Monahilor“ din 17. II. 35. Și anume: „Ne miră mult faptul că «Societatea ortodoxă a femeilor române», care a avut dese constături prin care cereau drepturi egale cu bărbații în toate instituțiile de stat, n'a găsit cu cale a combate cu toată energia această încercare criminală“, care este avortul. Deși, adaugem noi, ilustra și faimoasa doamnă Alexandrina Cantacuzino are timp berechet să se ocupe de toate și pretutindeni și nu scapă, Doamne ferește, un prilej să nu plaseze un discurs pravoslavnic. Ea este un fel de sirena de alarmă a ortodoxiei. Când e vorba însă de o nelegiuire atât de cumplită și de primejdioasă, vorbărețea cucoană tace chitic. De ce? Va fi știind ea, poate, de ce!

C. București. Am primit abonamentul pe 1932—1934.

Parohia Custișeni. Am primit abonamentul pe 1933 și 1934.

Oficiul parohial Florești. Chităm primirea abonamentului pe 1933 și 1934.

I. Hafeș. Am primit abonamentul pe 1934 și 1935.

Dr. P. Iași. Am primit suma trimisă.

Parohia Șibot. Chităm primirea sumei de 200 Lei.

Achitat până la 30. VI. 1933.

Oficiul parohial gr.-cat. Cehul Silvaniei

Publicație de licitație

Parohia gr.-catolică din Cehul Silvaniei, publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii, în valoare de 921,357 lei, conform planului, devizului, caetului de sarcini, condițiilor generale și speciale de licitație, care se pot vedea zilnic la oficiul parohial.

Ofertanții își vor înainta ofertele închise, timbrate și sigilate până în ziua licitației, depunând o garanție de 5% din valoarea totală a lucrărilor, în numerar sau efecte garantate de stat. Licitația se va ține în localul primăriei Cehul Silvaniei, în ziua de 3 Martie 1935 orele 14.

După deschiderea ofertelor, se va proceda la licitația orală diminuendă prin strigări, începând cu prețul ofertei celei mai avantajoase.

În caz de nereușită a primei licitații, se va ține o a doua licitație și în aceleași condițiuni, în ziua de 17 Martie 1935 orele 14.

Cehul Silvaniei la 6 Februarie 1935.

Primcurator

Paul Miclea

paroh-protopop

Ilie Călăuzu

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Fondul școlii greco-catolice — 1

Concurs la stipendii

Cu terminul de 15 Martie 1935 se va deschide concurs la stipendii, din „Fondul școlii greco-catolice de băieți și stipendii din Teiuș“. Mărimile stipendiilor se va satori în raport cu numărul concurenților.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt descendenții după tată din celea 26 familii nișărești — înșirate în statutele Fondului școlii greco-catolice, cari urmează ca elevi ordinari vre-o școală medie, civilă, liceu, reală, comercială, profesională, normală, academie, ori universitate.

Cererile vor fi provăzute cu următoarele documente:

1. Certificat de botez, din care să se vadă că suplicantele este născut legiuit, și înțelegere greco-catolică.

2. Certificat, original, ori copia legalizată de pe anul școlar 1933—34.

3. Adeverință dela școala ce frecvența în anul școlar 1934—35, arătând că e școlar ordinar, fără să fie repetent.

4. Schița genealogică, din care să se vadă descendența din una din cele 26 familii nișărești.

Cererile intrate după terminul de 15 Martie 1935 nu se vor lua în considerare.

Teiuș, la 12 Februarie 1935.

Petru Gruia

Iacob Rațiu I. I.

paroh-președinte

curator

(1—2)

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—2

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanție mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invențiile propriie licențiate

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

Fondată la anul 1840

10

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă